

NOTRANJEC

Izhaja vsako soboto

in velja po pošti za celo leto 4 K, za pol leta 2 K. Posamezne številke po 10 vin. Na naročbe brez denarja se ne oziramo. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani, Breg št. 12.

GLASILO

KMETSKE STRANKE NA NOTRANJSKEM.

Inserati

se računajo za celo stran 36 K, za $\frac{3}{5}$ strani 25 K, za $\frac{2}{5}$ strani 18 K, za $\frac{1}{5}$ strani 9 K, za $\frac{1}{10}$ strani 5 K, $\frac{1}{20}$ strani 3 K. Pri večkratni objavi primeren popust.

Mesečna priloga: „Slovenski Tehnik“.

V opozicijo.

Dualizem je razdelitev prevlade med 2 narodoma: med Madjari in Nemci. Madjarom ogrske Slovane, Nemcem avstrijske, to je jedro ideje o delitvi Avstrije in Ogrske. Zato je slovanska obstrukcija v parlamentu postala nevarna, ko se je začela obračati proti dualizmu in nagodbi. Uspeh te borbe zoper nagodbo je bil padec Körberjev in zmaga splošne, jednake volilne pravice. Ko bo nagodba pod streho, tedaj vladi ni več skrb: spet bo lahko vladala brez Slovanov in proti njim. Kar se da tedaj doseči, se doseže pred uzakonitvijo nagodbe.

To vidijo Čehi. V opozicijo stopajo, njiju ministra Fořt in Pacak žrtvujeta ministrske sedeže. Delegacija se že združuje v opozicijsko četo. Kramař, Prašek, Klofač in Hruban stopajo v kolo, da pritisnejo vlado na steno in dosežejo obljube, da se po rešitvi nagodbe na Čeha ne pozabi. Čehi so najboljši politiki med Slovani.

Slovenci imamo isto pot: Nagodba je slaba, pravi Žitnik v „Slovincu“, a mi bomo z ozirom na „državo“ glasovali zanjo. Narod ali država? Le narod je za nas merodajen, države ne poznamo, če nas ona ne pozna. Zato je poštemu Slovincu mesto danes v opoziciji proti vladi. Le političen tepec more trditi ali pa verjeti, da izgubimo podaljšanje dolenske železnice, če smo opozicijski. Po nagodbi nas vlada ne bo hotela poznati, zdaj je čas, da kaj dosežemo. Torej v opozicijo k bratom Čehom in Hrvatom!

Politične vesti.

Boj za nagodbo se je v parlamentu že pričel. Konture bojnih vrst je že videti. Tu Čehi in narodni Slovani, tam Nemci in klerikalni „Slovenci“ in Poljaki.

„Wiener Zeitung“ je prinesla izveček iz našega zadnjega uvodnika o nagodbi. V tem članku smo opozorili, da zna postati železnica preklicano malovredna, če Ogri po hrvatskih tleh s šikanami promet ubijajo. Previden politik bi si bil izgovoril za vsak vlak zveze, bi bil določil število in hitrost vlakov. Klerikalni „previdni“ politiki pa so iz časopisov izvedeli, da je dognana nova železnica, zdaj pa kriče o svojih — zaslugah.

Hrvatje so imeli v Budimpešti zborovanje, kako bodo nastopali v nagodbenih vprašanjih. Tega zborovanja se je udeležil tudi Hribar. Nemci, Madjari in — „Slovenec“, so začeli kričati. Slednji je v svet zatrobil oslovsko vest, da se železnica ne bo zidala, ker je bil Hribar v Budimpešti. Za Hrvate so nastopili teški časi. Slovenci jih ne smemo zapustiti. Po klerikalni želji pa bi s svojimi brati še govoriti ne smeli.

Klerikalci proti agrarcem. Vsi pravi agrarci se z vso močjo bore proti nagodbi in nadaljni gospodarski zvezi z Ogri. „Slovenec“ jim nasprotuje ter jih napada. Istočasno pa snuje — „kmetske“ zveze.

Domače vesti.

Osebna vest. Dež. vladni koncipist, g. Anton Mencinger je v isti lastnosti prestavljen od okr. glavarstva v Logatcu k onemu v Postojni. G. dež. vladni tajnik Karol Ekel je imenovan vodjem okr. glavarstva v Logatcu. G. okrajni glavar postojnski Štefan Lapajne je stopil v stalni pokoj.

Na shod kmetske stranke, ki se vrši meseca novembra v Postojni, že danes opozarjamo. Govorilo se bo o zanimivih javnih vprašanjih. Odločilo se bo tudi glede „Notranjca“. Naši ljudje vsi uvidevajo potrebo glasila, a da bi se ganili in list podpirali z dopisi, agitacijo in prispevki, jim ne pride na misel.

V tem oziru si pač vzemimo za vzgled nasprotnike, ki store veliko več za širjenje svojih listov.

Telovadno društvo „Sokol“ v Postojni nannanja, da se vršijo redne telovadne vaje vsak torek, četrtek in soboto od 8.—9. ure zvečer v dvorani Narodnega hotela, kjer se je začasno uredilo telovadnico. Bratje telovadci se pozivljajo, da se polnoštevilno udeležujejo telovadbe.

Za „Sokolski dom“ v Postojni so darovali: Br. Miloš Kavčič na Rakeku doposlal 9 K, ki so jih darovali: gdč. R. Gabrinje 1 K, ga. I. Puntar 50 vin., gdč. M. Puntar 1 K, g. I. Koršca 1 K, g. P. Česnik 30 vin., br. Miloš Kavčič 1 K, g. S. Brunič 1 K 10 vin., br. Miloš Kavčič nabral pri neki licitaciji 3 K 10 vin., br. Jože Paternost izročil 5 K, ki jih je daroval naš rojak br. Maks Lavrenčič iz Šiške. br. Mate Čepernič daroval 2 K., br. Baltazar Macner za najdeno podkev 4 K 25 vin., g. Josip Janežič, daroval 1 K, br. Adolf Jurca, zgubljena stava 5 K. — Vsem srčna hvala! Živeli!

Pevske vaje pevskega društva „Postojne“ se vršijo vsako sredo in petek od 8.—9. ure zvečer v Čitalnici. Ob tistih dneh se sprejemajo tudi pevci-novinci.

Prve vipavske vinorejske zadruge registracija se je izvršila pri c. kr. deželni sodnji v Ljubljani.

Iz Gor. Zemon se nam piše: Letos februarja meseca sta odložila dva člana svoja mandata v gospodarskem odseku vasi Gor. Zemon. Naš klerikalni župan g. Horvatin pa je to priliko porabil in kar meni nič tebi nič razpisal nove volitve za vse člane gospodarskega odseka in obenem tudi za podžupana, ki je istočasno član tega odseka. Le ta podžupan je bil gosp. Jožef Geržina, naš odličen pristaš, ki pa ni bil po volji županu Horvatinu, in ta je iznašel novo sredstvo, odstraniti sebi neljube ljudi. Kar nove volitve se razpišejo, pa je stvar končana, tako si mislijo očka Horvatin. — Pri novi volitvi je bil seveda izvoljen po milosti božji in proti posvetnim postavam, katerih župan Horvatin ne pozna ali pa neče poznati, nov podžupan, ki pa je mej tem tudi že odložil svojo čast, tako da sedaj ni polnoštevilen niti gospodarski odsek, niti nima vas Gor. Zemon nobenega podžupana. Najnужnejše gospodarske stvari, ki bi se morale odločiti, čakajo zamanj rešitve. Kdo bo trpel škodo vsled tega protipostavnega položaja? Samolastno nastopanje našega župana Horvatina, ki kar tako pozablje in spravi iz sveta določbe občinskega reda in si sam dela „vero in postave“, je predmet pritožbe, ki je bila vložena že februarja meseca na deželni odbor kranjski oziroma na c. kr. okr. glavarstvo v Postojni. Do danes še ni v tej

Listek.

Po vasi govorijo.

Rumunsko spisal Ivan Slavici.

(Dalje.)

„Dobro, da smo vas dobili doma! Prav, da smo vas dobili!“ pozdravljal je Matej s prijaznim nasmehom.

„Dobrodošli v naši hiši“, zahvaljeval se je Miha, podal jima roko ter nadaljeval: „Od kod in kam, kaj vas je pripeljalo k nam?“

„O, kar tako sva prišla“, odgovoril je Simon, ki seveda ni smel ničesar izdati.

„Pa naša zadeva je važna in sveta“, popolnil je Matej in je pomenljivo pogledal Miha v oči; „da bi le šlo vse po sreči!“

„Sreča pride od Boga!“ odgovoril je Miha.

„Amen!“ rekla sta oba.

Po tako dostojnem pozdravu, so se napotili vsi trije proti hiši. Premeteni Matej pa se je med potjo večkrat ustavil ter pogledal po dvorišču.

„Kakor vidim, ste danes orali,“ omenil je, tako mimogrede; „kje ste delali?“

„Na to ti res ne morem dogovoriti,“ rekel je Miha ter se vstavil sredi dvorišča. „Saj vesta, kako je, če so odrasli sinovi pri hiši; komaj jim začne brada poganjati, že odrivajo starega od gospodarstva. „Ti,

Vazilij!“ zaklical je svojemu sinu, „kje ste danes delali?“ „Za jagnjeti!“ odgovoril je fant, ko se je približal gostoma.

„Dobra zemlja!“ menil je Matej, „ako se ne motim, je do sedaj še niste obdelovali.“

„Dobra je“, potrdil je Miha, „a ne tako, kakor ona v tatarskem dolu.“

Tedaj se je v Miha porodila želja, da bi jima podal popolno sliko svojega posestva. Našteval je natančno svoje njive, opisoval njih lego, pripovedoval, katere je imel v posesti že stari oče, katere je podedoval po očetu in, katere si je pridobil sam ter še dostavil, koliko mu vsaka da dobička. Ko je končal, pohvalil je Simon vole in pristopili so vsi trije, da si jih bolje ogledajo, potem so prišle na vrsto krave, prašiči, ovce in slednjič konji. Miha je pri tem razlagal; povedal je ceno vsake živali in kdaj jo je kupil, hvalil je pasem te ali one, da je pokazal svojo prirejo v najboljši luči. Ko so dospeli do vreč, odvezal je prvo in velel, naj vsak vzame pest žita iz nje ter je hvalil debela zrna. Sam ga je tudi vzel nekoliko ven, pihnil je vanj, ga vrgel nazaj v vrečo ter jo naglo zavezal. Simon je pomolil svoje žito bližnjemu volu, Matej je vzel nekoliko zrn v usta, druga pa je vrgel na tla, češ, naj tički tudi kaj dobe od obilnega blagoslova.

„Tega ni bilo treba“, zavrne ga Simon, „saj tukaj najdejo povsod dosti krme.“

Ko so se obrnili proti hiši, zagledali so gospodinjo, ki se je delala, kakor, da je prišla ven po naključji,

zadevi nikake rešitve. Pozivljamo c. kr. okr. glavarstvo v Postojni, da nemudoma izda na dotično pritožbo rešitev, ker bi sicer celi položaj naslikali javnosti. Dvomimo pa, da bi bilo to v korist in ugled oblastem, ki so v to poklicane, da skrbе za red v občinah, ki imajo za župana moža, kakršen je naš Horvatin.

Iz Št. Petra. Pri jedni zadnjih občinskih sej je predlagal g. Fr. Križaj, da se uvede izključno slovensko poslovanje, a izredno narodni župan g. Mazgon je bil zoper ta predlog, češ, da višjim oblastem se mora odgovarjati v istem jeziku, kakor pišejo. In to je obveljalo, lepo!

Iz zgornje Pivke. V zadnji povodnji je bilo poplavljenih okoli 100 oralov njiv; nekateri posestniki imajo do 200 K škode. Poslalo se je obilo prošenj za odpomoč.

Originalno ime dala je „Prva kranjska tvornica testenin“ v Il. Bistrici zavarovati za svoje izdelke. Vzela je namreč začetne črke svoje tvrdke P. k. t. t. katere, zgovorjene z alfabetičnim prigrasom, dajo besedo „Pekatete“. Beseda se nam zdi prav primerna in vsakdo si jo bo lahko zapomnil, ako se le domisli tvrdkinega besedila. Kakor nam tvrdka poroča, nosila bode vsa embalaža, zaklopnice itd. vidljivo natisnjeno to ime, tako, da bode odslej zamenjava nemogoča.

„O Bog, kakšen nered je povsod! je zaklicala, kakor obupana; pa nikar nas prestrogo ne sodite, je že tako pri gospodinjstvu, — obračaj se, kolikor urno le moreš, nikdar nisi gotova.“

„Kar jenjaj,“ pomiril jo je Matej, „saj vemo, kako si pridna. Pa kaj vidim, toliko novega perila imaš, kje si ga nakupila? Kako je vse lepo!“

„Bog varuj, da bi take reči kupovala!“ odvrnila je Ana. „To je vse domače delo.“

„Tega ti ne morem verjeti“, rekel je Matej, „delo priča, da so bili mladi prsti poleg.“

„Govoriš, kakor, da ne bi vedel, da imam hčer v hiši!“ zavrnila je Ana.

„Lej!“ norčeval se je Simon, „tako si ostal na cedilu, prijatelj Matej!“

„Sedaj pa vse razumem,“ smejal se je Matej, „če je mlado dekle v hiši,“ in pristavil: „Sreča naj bo z njo!“

„Sreča pride od Boga!“ rekla je Ana.

„Amen!“ odgovorila sta oba ter se pomembno pogledala.

Nato so šli vsi skozi vežo in Ana je pri vsakem dragocenejšem kosu postala ter jima dajala podatke o njegovem nastanku in nabavi. Največ je bilo pač izdelanih doma, a vmes je bilo tu in tam tudi kaj posebnega, bogato vezen predpasnik, lepo pošiti rokavci, darovi sorodnikov iz drugih vasi in nekaj še podedovanega od babice in prababice.

Ko so dospeli v izbo, koje stene so bile pokrite s preprogami in odejami, se je že začelo mračiti. Tedaj

Gospodinje in kuharice, ki bodo hotele v testeninah „kaj boljšega“, zahtevati morajo tedaj „Pekatete“.

Čitalnica v Trnovem je priredila pretečeno nedeljo vrlo dobro uspelo veselico. K tej prvi veselici, ki jo je Čitalnica priredila v znamenju vinske trgatve, je prihitelo mnogobrojno občinstva iz vseh slojev zlasti iz bližnje Bistrice in okolice. Vsi prostori g. Ribariča bili so nabito polni in mnogo gostov je moralo spričo tega oditi. To dokazuje, da je bila ustanovitev čitalnice potrebna in da vživa mlado društvo simpatije v najširših slojih. In prav je tako; čitalnica je ustanovljena za vse brez razlike stanu in poklica. Veselica je uspela v vsakem oziru izborna. Veselico je otvoril predsednik čitalnice g. Rudolf Valenčič pozivljajoč vse vdeležence k skupnemu delu za prosveto. Mešan zbor obstoječ iz gđč. Mici Brinšekove, Ivanke Čermakove, Slavke Strniševe, Olge Tomšičeve, gospe Valove in gospodov dr. Goršiča, Strniše, Rusa, Vala je zopet pod spretnim vodstvom g. Lampeta več prav dobro vspelih pesmi izmed katerih je posebno ugajala Gregorčičeva: „Nazaj v planinski raj.“ — Trgatev je otvoril očka župan gospod Ivan Urbančič s šaljivim nagovorom in je mnogo pripomogel, da se je trgatev vršila tako neprisiljeno zabavno in v tako lepem redu. Bodi izrečena vsem činiteljem, ki so pripomogli k lepem vspehu čitalniške veselice

je prišla Marta v sobo z dvema gorečima svečama v rokah, postavila jih je na mizo in voščila gostoma dober večer.

„Sreča naj bo s teboj, dekle,“ pozdravila sta gosta.

„Sreča pride od Boga,“ rekla je Marta in oblila jo je rudečica.

„Amen,“ odgovorila sta tudi njej oba.

Sedaj gosta nista več dvomila o srečnem izidu svoje naloge, kajti oče, mati in dekle so odgovorili zadovoljivo, nobeden ni rekel: „Srečo bo dal s časoma Bog,“ te besede, ki imajo, izgovorjene ob taki priložnosti, jako neprijeten pomen.

Simon in Matej sta torej začela najprej po ovinkih, potem sta prihajala bližje in slednjič sta naravnost povedala odločilne besede. Ana in Miha, ki sta se delala od začetka nevedna, pozneja presenečena, kakor, da ne bi mogla umeti, kako jih je doletela ta čast, ugovarjala sta, da se sedaj težko ločita od svoje edine hčere in še to in ono, a konečno, — če vse premislita —.

Pri zadnjih besedah se je Matej vzdignil in rekel veselo: „To se torej pravi, da nimate nič proti temu, ako je dekle zadovoljno.“

„To je umevno samo ob sebi,“ smejal se je Miha. Ana pa ga je zavrnila rekoč: „Čakaj, treba jo bo vprašati, kdo ve, dekleta imajo tudi svoje muhe.“ Poklicali so Marto in ji naročili, naj še enkrat napolni steklenice z vinom. Ko se je hotela oddaljiti, pa jo je Simon prijel za roko ter rekel: „Nikar tako ne hiti, saj te še pogledati nisva utegnila, kakor bi rada.“

kar najlepša zahvala zlasti pa g. Ložaku kot sprožitelj ideje, g. pevovodji Lampretu, pevkam in pevcem, g. Rud. Valenčiču, Ivanu Urbančiču, Jos. Brinšek in sploh vsem, ki so na ta ali drug način povzdignili veselico in ugled društva, ki je bilo v Trnovem potrebno. Želeti je, da bi čitalnica priredila še več veselic, ker s tem se vzbuja med ljudstvom smisel za združabno življenje. Na Trnovčanih pa je, da pridno pristopajo društvu in ga podpirajo in da se v obilni meri poslužujejo ljudske knjižice, katera je vsakomur pristopna.

Iz Št. Petra. Od 1. oktobra začelo se je pri železničnih tovorih računati nakladnino, ki znaša včasih prav znatne zneske, a da bi pa dala železnica v resnici delavca za nakladanje, tega ne. Prosimo vse stranke, da redno zahtevajo delavce, tako da dobimo to, kar plačamo, če tega ne dosežemo, potem storimo druge korake. — V zadnjih tukajšnjih semnjih je padla cena živini 50—60 K pri glavi! Kaj pa meso, ali mu ne bode tudi cena znižana??

Iz Št. Petra. Kdor čita „Domoljuba“ bi si zamogel misliti, da so v Št. Petru na postaji sami razbojniki in tolovaji. Ni nam ljubo „Domoljubu“ odgovarjati na neutemeljena sumničenja, pač pa smo primorani odločno obsojati take napade na tukajšnjo postajo v „Domoljubu“. Na tukajšnji postaji je vladal red pred

Marta je ostala, a sram jo je bilo malo.

„Ljudje govore, da se boš kmalu možila,“ nagajal je Matej.

„Morebiti“, odgovorila je, se smejoč, „a jaz še ne vem nič o tem.“

„In, če bi midva to bolje vedela?“

„Potem morata tudi meni kaj izdati,“ odgovorila je Marta.

„Lej, dekle, gotovega sama ne veva; slišala sva le govorico in to sva razodela očetu Mihi; ljudje govorijo, da te bo snubil Teodoriko ... sedaj veš vse ... a on se boji ...“

Umolknil je bil Simon, Marta je molčala, vsi so pozorno čakali odgovora.

In vstala je mati, se približala Marti ter vprašala: No, kaj praviš k temu?“

Marta je zmignila z ramo ter rekla: „Kakor je očetova volja.“

„Sreča naj bo s teboj, dekle!“ zaklicala sta odposlanca Kozma Florijana in sta se vzdignila od svojih prostorov, Miha pa je bil presrečen, da se je stvar iztekla tako po volji in tako dostojno in častno.

Da bi se tudi nadalje vršilo vse po običajnem redu, so se pomenili, da bo Tudor prišel s stariši in spremstvom v treh dneh, torej v nedeljo, da snubi dekleta, na to se bo praznovala javna zaroka.

Snubača sta se, vsa srečna, s tem odgovorom napotila nazaj. Marta jima je poljubila roko, Miha in Ana pa sta ju spremila do vrat. (Dalje prihodnjič.)

prihodom občinskega redarja in tudi zdaj se vzdržuje red na postaji, ko imamo vestnega in natančnega redarja, kakor ga „Domoljub“ v št. 12 imenuje. Naj „Domoljub“ to skrb odloži, kajti na tukajšnji postaji imamo vrlega in skrbnega gospoda načelnika, kakor tudi vestnega načelnika c. kr. poštarja, katera v najlepšem redu vse vzdržujeta. Ker pa „Domoljub“ piše, da je dolžnost vsacega, da se slabo odstranjuje in graja, zato naj „Domoljub“ dela v svojem taboru na to, da novi občinski redar ne bo živel ločen od svoje žene, ker ljudje v tem različno govore. Gotova resnica pa je, da kdor sebi v svoji družini reda napraviti ne more, od tega se ne more pričakovati, da bi v veliki občini lep red vzdrževati zamogel.

Iz Godoviča. Strašno huda ura je bila v noči od 17. do 18. t. m. v Godoviču in okolici. Skoraj celo noč je bliskalo in treskalo venomer. Hudourniki so narastli, zelo poškodovali pota in nanegli mnogo šute na njive in travnike. Vihar je razsajal tako, da je bilo človeka groza. Trgal je slamnate strehe, metal raz nje opeko, in podrl nekemu posestniku velik kozolec. Škoda je velika. — Letina je bila pri nas letos jako dobra. Žito, krompir, fižol, koruza, vse je dobro obrodilo. Tudi sadja je veliko, zlasti jabolk in češpelj. — Gasilno društvo, katero je bilo nedavno ustanovljeno, vrlo napreduje. Društvo namerava tudi ustanoviti svoj gasilni dom. Le krepko naprej!

Splašila sta se dva konja v sredo večer med Logatcem in Vrhniko nekemu prodajalcu zelja, ki se je vračal proti domu. Konja sta se tako poškodovala, da sta za vsako porabo nesposobna.

Na postojnski železniški restavraciji so še vedno samoneški napisi. Ravnotako „Hotel ung. Krone“ in „Weg zur Grotte“ še nista spremenila starega lica. Naše potrpežljivosti bode v kratkem konec.

Prosveta.

Družbi sv. Cirila in Metoda v korist prodaja drože g. Makso Zaloker v Ljubljani, Kladezne ulice. Priporočamo g. trgovcem; slovenske peke in gospodinje pa opozarjamo na to blago, ki je vsled svoje kakovosti zato priporočljivo, obilno razpečano pa je gmoten kvas naši družbi in slovenski prosveti.

Družba sv. Cirila in Metoda se nadeja darov Mohorjanov. Knjige družbe sv. Mohorja so dospele. Ako doda vsak član k poštini le 2 vin., nabrala bi se znatna vsota v varstvo Slovenstva.

Družba sv. Cirila in Metoda razpošilja slovenskim občinam in denarnim zavodom sledečo okrožnico: Družba sv. Cirila in Metoda si je postavila nalogo, povsod, kjerkoli je slovenska mladina v nevarnosti, da bi se potujčila, zlasti ob naših mejah, ustanavljati šole in otroške vrtce, kjer se naš naraščaj vzgaja in poučuje v slovenskem duhu. Vsak blagomislec Slovence, komur je količkaj mar, da se ohrani naš narod tamkaj

koder je naseljen od pamtiveka, bode na vso moč pospeševal vzvišene namene družbe sv. Cirila in Metoda, in jo dejansko podpiral. Ker so stroški za njene šolske zavode — sedaj jih vzdržuje 19, podpira 3 — ogromni in naraščajo od meseca do meseca, zato vabi družba sv. Cirila in Metoda v kolo svojih podpirateljev ne le posameznike, nego tudi razne korporacije: slovenske občinske in narodne denarne zavode. Obrača se z iskreno prošnjo za kakršnokoli denarno podporo do Vas, ki načelujete ugledni slovenski občini (posojilnici) želeč, da bi se veledušno spomnili naše slovenske dece, ki ji preti nevarnost potujčenja. Podpisano vodstvo prosi prevljudno, da blagovolite, pri sestavljanju proračuna, oziroma določevaje razdelitev podpor za bodoče leto, določiti kak dar v prid prepotrebni družbi sv. Cirila in Metoda in da izvolite označevati svoje uradne dopise z družbenim kolkom, ki se naroča v pisarni družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani. Leta 1905. je slavil nemški „Schulverein“ 25letnico svojega delovanja in ob tisti priliki se mu priskočile z znatnimi podporami na pomoč ne le nemške občine, marveč tudi take, kojih zastopi so vsled volilne geometrije slučajno v rokah naših nasprotnikov. Častiti! Učimo se tudi mi od njih. Uk je dober vsak, najsi pride od leve ali od desne. Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda.

Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani naznanja, da so računske, oziroma gostilničarske listke nadalje naročili i. s.: Lucijan Kovačič, Sv. Lucija ob Soči; Hotel Kramer, Logatec; Natalija Šepetavec, Idrija; Fric Novak, Ljubljana. Slovenci, zahtevajte računske listke v trgovinah, restavracijah in drugod, kjer se listki rabijo! Družba bo imela potem lep dobiček.

Umetniško razstavo so otvorili pretekli teden v Trstu Slovenci. Razstavljene so najlepše slike modernih naših umetnikov. Tako je Trst za narodnim gledališčem dobil tudi razstavo. Slovenec bo kmalu v Trstu tako daleč, da se bo tudi tam v vsakem oziru čutil kakor doma v Ljubljani.

Narodno gospodarstvo.

I. vseslovenski shod perotninarjev in rejcev vseh malih domačih živali se vrši, kakor smo to že omenili, v nedeljo dne 27. t. m. ob 10. uri zjutraj v dvorani Mestnega doma v Ljubljani pod sledečim vsporedom: Vspored: 1. Otvoritev shoda in pozdrav zborovalcev po predsedniku društva. 2. Sporočilo predsedništva. 3. „Namen društva“, razlaga predsednik društva. 4. Predavanje. a) „Gospodarski pomen perotninarstva za slovenske pokrajine“, predava gospod Gustav Pirc, ravnatelj c. kr. kmetijske družbe kranjske. b) „Higijena v perotninarstvu“, predava gospod Peter Miklavčič, živinozdravnik. c) „Dobičkanosnost perotninarstva in maloživinoreje“, predava gospod Anton Lehrmann, predsednik društva in urednik „Perotninarja“. 5. Družabni pogovor zborovalcev med seboj; reševanje

raznih, predsedništvu na shodu stavljenih vprašanj; raznoterosti. 6. Zaključek shoda po predsedniku društva. Opozarjamo ponovno č. javnost, posebno vse čč. kmetovalce, gospodarje in gospodinje, duhovnike, učitelje in njih soproge, učiteljice itd. na ta za naše kmetijstvo tako važni I. slovenski shod. Želeti bi bila največja udeležba. da se zamore tudi v tem oziru povzdigniti naše narodno gospodarsko stanje. Pridite torej vsi, ki se zanimате za to stvar in Vam je resnično ležeče na razvoju in procvitu vseslovenske maloživinoreje.

I. vseslovenski trgovski shod se je izvršil v Ljubljani zadnjo nedeljo nad vse veličastno. Udeležba je bila precej velika. Tudi z Notranjske smo opazili obilo trgovcev. V ospredju je stalo vprašanje o pomenu Trsta za Slovence in o potrebi trgovskih šol in organizacije.

Prva vipavska vinorejska zadruga je registrovana. Ta je prva strokovno-vinarska zadruga na Kranjskem. Gotovo ima še najlepšo bodočnost. Če pregledujemo razvoj nemških, tirolskih, spod. avstrijskih vinarskih zadrug, vidimo, kako so od leta do leta napredovale in se lepše razvijale. Zanimiv pregled v napredku teh zadrug priobčimo v eni prihodnjih števil. Omenimo le še, da je pri ustanovitvi sodelovala „Zveza slov. zadrug“.

Živinorejske zadruge so pri nas na Kranjskem skoro nepoznane. Deluje prva v Selški dolini, druga se je ustanovila pred kratkim v Horjulu, katera pa še ne deluje. Namen teh zadrug je: gojiti in zboljševati domače pleme s čistokrvnimi, dobrimi biki, voditi rodovnike, odebeliti in spitati ono živino, ki je namenjena za prodajo in jo dobro v denar spraviti. Te zadruge bi se obrnile na „živinsko posredovalnico“ na Dunaju, potem katere bi prav dobro prodale živino svojih članov. Le zagotoviti bi bilo vedno neko gotovo število glav za prodaj. Poprimimo se kmetovalci vsakega pripomočka dobiti boljše dohodke za svoje pridelke in prirejo. V namen boljše prodaje in boljšega plemena snujmo živinorejske zadruge.

Lep izgled racijonelne prašičje in govedoreje nam je Danska država. Statistično poročilo navaja, da je bilo l. 1905. v 34 ustanovljenih kmečkih klavnih zadrugah, pri kojih je bilo včlanjenih 93.000 posestnikov-gospodarjev, poklanih tega leta čez milijon prašičev in 56.000 goved. Zanimivo je, da je izvoz mesa, oziroma mesnih izdelkov narasel v desetih letih od 10 na 70 milijonov kron. Koliko hvaležnega in koristnega dela imamo Slovenci še na tem polju! Poprimimo se in učimo se od narodov, ki intenzivneje gospodarijo, kakor mi.

Skrbi za drevesa! Jeseni naj se gnoji drevesom. Porablja se zato lahko umetna gnojila: Tomasova žindra, žveplenokisli amonjak, kajnit. Čez zimo se ta gnojila razkroje. Za kvadratni meter se računa 2 *dkg* žveplenokislega amonjaka, 3 *dkg* Tomasove žindre in 9 *dkg* kajnita. Vsako 5. leto naj se gnoji drevesom še z žganim vapnom, katerega zadostuje kakih 10 *dkg* za kvadratni meter. Mnogo ljudi misli, da drevo ne rabi

gnojenja in so prepričani, da mora drevo, če je to leto bogato obrodilo, potem delj časa počivati. To mnenje je napačno, gnojenje z umetnim, kakor tudi s hlevskim gnojem se dobro izplača. Gnoja ne stresemo čisto blizu pri deblu. Nalahko ga zakopljemo, kjer so manjše korenine. Tudi na sneg lahko še gnojimo. Zelo važno je tudi, da odžagamo suhe in bolne veje in vejice. Paziti je, da se odžaga veja tik debla. Žagati se prične najprej od spodaj. Šele čez nekaj časa se žaga odzgoraj, da se ne poškoduje skorja pod vejico. Rane naj bodo gladke. Stare rane pomazemo lahko s katranom ali oljnato barvo. Mlade rane mazemo z glino in ovijemo jih s cunjjo.

Vrednost kislega mleka. Marsikdo povžije poleti kaj rad latvico kislega mleka, malokomu pa je znano, da je kislo mleko prav redilno in zelo zdravo. Kislo mleko čisti čreva. Vse bolezni nastanejo večinoma zaradi slabe nečiste krvi. Kdor je prvičkrat v letu kislo mleko, bo zapazil, da ga po povžitju začne nekoliko boleti trebuh. Vendar mu zaradi tega ni treba obupati ali misliti, da ne more prenesti kislega mleka ali da je jedel premrzlo kislo mleko. Te male bolečine le kažejo, da so bakterije, ki povzročajo, da postane mleko kislo, začele delovati v črevih in jih čistiti. Kdor večkrat vživa kislo mleko, se počuti dobro in ostane zdrav. Na Bolgarskem je navada, da zavživajo po 3 krat na dan kislo mleko. Morebiti je ravno ta hrana vzrok, da Bolgari izmed vseh narodov na svetu najdaljše žive.

Umetni in hlevski gnoj naj se nikoli skupaj ne trosita, ker se hlevski gnoj v tem slučaju bolj počasi razkroji. Najprej naj se trosi umetni gnoj, čez kaka dva tedna še hlevski gnoj. V dveh tednih se umetni gnoj že precej dobro razkroji v zemlji.

Kokoši pitamo v poltemnih, mirnih majhnih kurnikih, peteline posebej, kokoši zase. Trikrat na dan jih pitamo z zdrobljeno koruzo ali ječmenom, ali ajdo premešamo s posnetim mlekom. Na dan se računa za vsako žival pol litra piče. 3 tedne moramo tako pitati živali. Če jih pitamo z ječmenovo moko, dobimo posebno belo in dobro meso. Kdor hoče imeti popolnoma izpitane kokoši, mora pitati vsako žival zase v posebnem kurniku še dva tedna.

Po svetu.

Na smrt obsojen in pozneje pomiloščen na dve leti ječe. Podčastnik Miha Ploda, ki ga je vojno sodišče v Celovcu, radi neposlušnosti po strogih in zastarelih vojaških postavah obsodilo na smrt, je pomiloščen na dve leti ječe.

Velikanska redkev. V Lincu je bila razstavljena te dni redkev, ki je tehtala 5 kilogramov in 30 dekagramov, zrastle je na vrtu posestnika Kirhmajerja pri Lincu.

Kobilice na Ogrskem. Že več let obiskujejo kobilice Ogrske dežele. Debrecin in sosedna mesta,

kakor tudi občine so imele neizmerno škodo. Lansko leto so opustošile kobilice 50 do 55.000 oralov zemlje. Ogrski minister Darani je poslal nesrečnim posestnikom v pomoč 275 strojev za uničevanje kobilic. Naporno delo je imelo dobre posledice, stroj se je izvrstno obnesel, tako, da se prihoda novih čet kobilic ni treba več toliko bati. Uničevanje kobilic je zahtevalo od države žrtev 300.000 kron.

Štrajk šolskih otrok poljske narodnosti na Nemškem ostane Nemcem kot neizbrisna sramota. Radi štrajka je bilo suspendiranih 280 županov, 80 dijakov izgnanih iz gimnazij, 35 duhovnikov obsojenih na 20 mesev ječe, 20 jih je še v preiskavi, in je plačalo 6350 mark globe, novinarji so plačali 19.450 mark globe in so bili obsojeni na 45 mesev zapora, 1450 roditeljev je plačalo 18.000 mark globe. Privatni ljudje so bili radi štrajka obsojeni na 5 let in 9 mesev ječe, 31.000 mark globe in v plačevanje sodnih stroškov.

Pet telet od ene krave. V Prezicu na Nemškem je krava posestnika Rajnharda vrgla pet telet. Krava in teleta so poginila. Krava je že prej enkrat vrgla 2 teleti.

Samomori otrok. Karkoli je žalostnega na svetu, nič ni žalostnejega nego samomor otrok. Nezrelo bitje, jedva ob prvih korakih v življenje naleti na ovire, ki se mu zde čisto nepremagljive, in nasledek je tako žalosten pojav socialnega življenja. — O otroških samomori je govoril v „Društvu za negovanje šolske higiene“ Eulenburg. Material mu je dajalo poročilo pruskega naučnega ministrstva. Po tem poročilu je bilo samo na Pruskem od leta 1880. do leta 1903. nič manj od 1172 slučajev samomorov učencev, in sicer jih spada 812 na nižje šole, 340 na višje. Med mladimi obupanci je bilo štirikrat več dečkov nego deklic. Razmerje med samomori pred petnajstim letom in po tem je 1:4. Zelo se moti, kdor podtika krivdo radi samomorov šoli. Skoro vedno je kriv dom. Nedostatek razuma pri nekaterih starših igra glavno vlogo. Nemara v 1/3 slučajev je bil vzrok samomora strah pred kaznijo, izpitom, sramoto itd. V drugih slučajih je zopet sodelovala umobolnost, zlasti nervoza, dedno obteženje, alkoholizem staršev. Tudi tam, kjer se krivi šola, je bil dom pravi krivec, zlasti nesmiselno častihlepje staršev. Samo tam smemo govoriti o krivdi šole, kjer se gre za slab sistem (srednje šole s svojimi izpiti). Mnogo je odvisno tudi od razvoja otroškega značaja. Samo slaba, nerazvita volja se poddaja vplivu slabega čtiva in naklonjenosti k zlu. Kdor pa podtika izključno šoli krivdo radi samomorov otrok, ta samo dokazuje, da so mu socialno življenje, obiteljske razmere in razvoj značaja otrok popolnoma tuja tla.

Vrane so oključale v Brekonsiru na Angleškem moža, po imenu Jones. Našli so ga na pol živega na samotnem hribu. Nesrečnež je najbrž zašel in trpel pomanjkanje in lakoto, da se je zgrudil in ni mogel več naprej. Vrane so mu izključale oči in kos mesa iz obraza. Nesrečnež je izdihnil kmalu potem, ko so ga našli.

Povodenj na Španskem. Dolgotrajni dež je povzročil v španski provinci Malagi strašno povodenj. 30 mest in vasi je bilo pod vodo, neizmerna škoda je na polji in vinogradih. Hiše so poškodovane, mnogo živine je poginilo. 80 ljudi je mrtvih, mnogo ranjenih. Mesto Malaga je bilo dalj časa pod vodo, prebivalci so se s trdom rešili. Grozdje je uničeno, trgatve ne bo. Bati se je, da bo nastala lakota.

Dragocen pepel. V pisarni neke velike mlekarnice v Holzkirhenu na Bavarskem sta prišla po nepredvidnosti dva zavitka zlatnikov v vrednosti 1000 mark v koš za papir. Vsebino koša so vrgli v ogenj, in prepozno opazili, da je bil vmes tudi denar. Da rešijo vrednost zlata, so sedaj ves pepel pobrali v vreče ter ga poslali v Monakovo, kjer bodo kemično izločili zlato. Upanje je, da bo dve tretjini zlata rešenega.

Mehaničen obraz. Francoski zdravnik Deler je predstavil članom akademije moža, ki ima umetno narejeno brado, spodnjo in zgornjo čeljust, ustnice in nos. Mož je po nesrečnem naključju izgubil te dele obraza; puška, ki se je izprožila, mu je razbila spodnji del glave. Zdravniki so nadomestili obraz z umetnim mehanizmom. Mehanizem sestoji iz štirih delov in sicer: iz srebrnega žleba, kjer so pritrjeni spodnji zobje, drugi del je iz trdega gumija in zlata za gorenje zobe ter je pritrjen z roženima kljukicama, tretji del je iz kavčuka izdelana brada in spodnje ustne, ki so pobarvane v naravni barvi človeške kože ter pokrite še z umetno brado; zadaj so v tem delu pritrjeni majhni vijaki, kateri segajo skozi luknjice v čeljustih ter vežejo brado in ustnice z umetno narejeno zgornjo čeljustjo in goltancem, četrti del, nos in zgornje ustne so narejene iz pobarvanega kavčuka, ustne so pokrite z brkami. Mož se počuti dobro in s pomočjo umetno sestavljenih ust lahko je in pije, kakor poprej, ko je bil zdrav. Kdo ga površno pogleda, tudi ne zapazi takoj, da nima naravnega obraza. Posamezne umetne dele svojega obraza sam lahko odstranjuje, kar mora vsak dan storiti, ker jih je treba vedno snažiti z vodo in milom.

Za kratek čas.

Dober odgovor. Kaj mislite, da bi bil zaslužil, če bi bil izdal svoje pesmi? B.: „Jaz mislim, da eno po grbi.“

Skrbna žena. A. (pozno zvečer v gostilni): „Ali vaša žena še ne spi, kadar pridete domu?“ B.: „Navadno je še pokoncu“. A.: „Pa če pridete prav pozno?“ B.: „O, potem je pa gotovo še pokonci.“

Dva učenca v ključavničarsko in stavbno obrt
== ter napeljavno vodovodov ==

se sprejmeta

pri Albin C. Achtschin-u v Ljubljani, Wolfove ulice.

Listnica uredništva.

G. M. J. v C. Smo Vam prav hvaležni in se priporočamo še za nadalje. Poslano se priobči.

Loterijske številke.

Dunaj, 19. oktobra	32	81	89	52	53
Brno, 24. oktobra	46	48	71	85	67

Kašelj!

5245 notarsko poverjenih pričeval dokazuje, kako zdravilne so

Kaiser-jeve

Kdor

ljubi svoje zdravje, ga odpravi.

prsne karamele s 3 smrekami.

Zdravniško preizkušeno in priporočeno zoper **kašelj, hripavost, katar, zaslišenje, krčeviti in oslovski kašelj.**
Zavoj 20 in 40 vin. Škatljica 80 vin.

Zalogo ima **I. Hus, lekarnar v Vipavi.**

Opeka - zidaki

so naprodaj

v poljubnih množinah

== v parni opekarni ==

Jos. Lavrenčič-a v Hrašah pri Postojni.

•• Dober tek ••

dobite, če uživате

KAISER-jeve mefine karamele.

Zdravniško priporočene!

Neobhodno so potrebne, če Vas **boli želodec, če manjka teka in je prebava slaba.** Karamele Vas takoj poživijo

Paket 20 in 40 vin. pri

J. Hus-u, lekarnarju v Vipavi.

IVAN JAX & sin v Ljubljani

Dunajska cesta 17

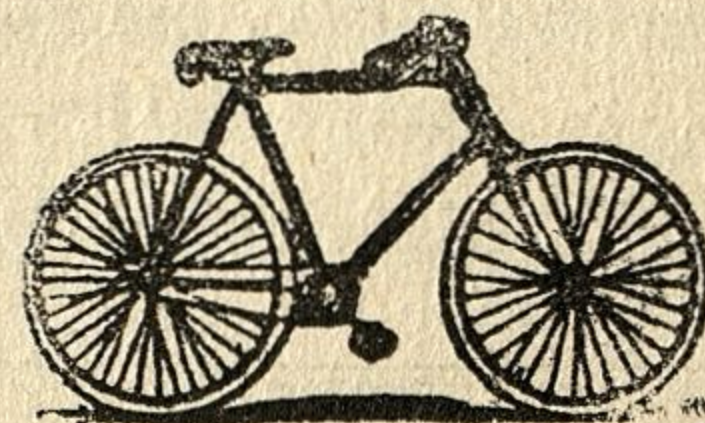
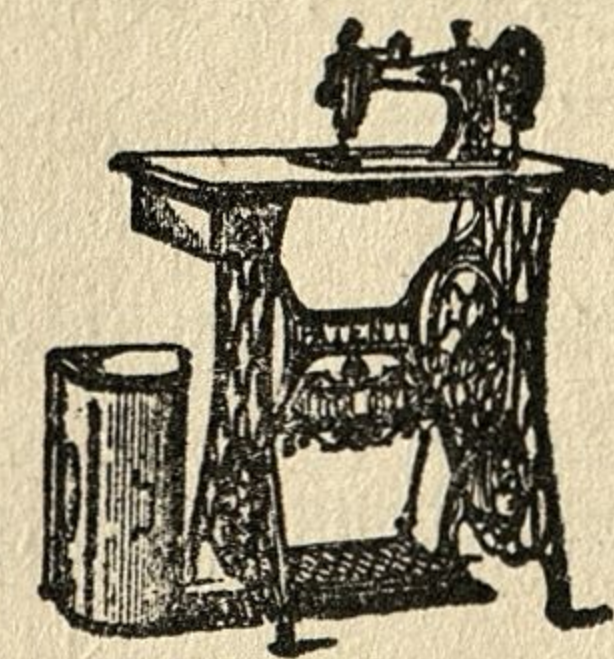
priporočata svojo bogato zalogo

šivalnih strojev,

voznih koles

in

pisalnih strojev.

Pouk v šivanju in voženju na stroje brezplačen.

Svetovnoznana
postojnska jama

je odprta vsak dan ob pol 11. uri dopoludne
in je izključno električno razsvetljena.

Od 1. marca do 31. oktobra je odprta tudi ob
pol 4. uri proti vstopnini K 5.— za osebo.

Ob nedeljah in praznikih pa le K 3.— za osebo.

MAKS ŠEBER

== v Postojni. ==

Akcidenčna tiskarna.

== Knjigoveznica. ==

Fotografični atelije.

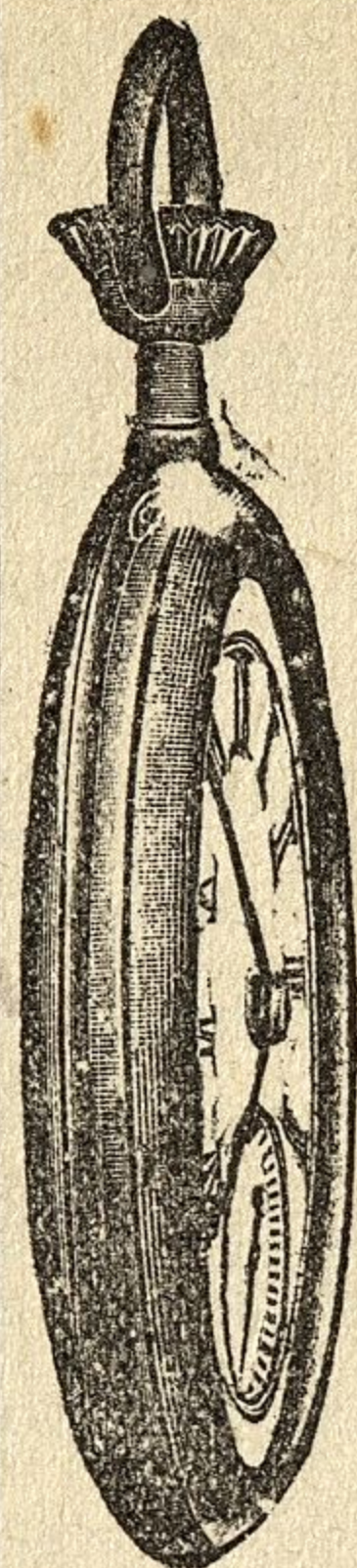
~ ~ ~

Zaloga vsakovrstnih tiskovin

za županstva, krajne šolske svete, šolska
vodstva, posojilnice, mlekarne zadruge itd.

Izvršuje se po naročilu vsa
druga tiskarska dela

kakor n. pr. letna poročila, cenike, vabila k
veselicam in občnim zborom, programe, nazna-
nila o zarokah, porokah itd., parte liste, pisma
in kuverte z naslovi, posetnice, razglednice,
trgovska naznanila itd. itd.

Zahtevajte cenike zastoj _____
_____ in poštnine prosto.

Franc Čuden

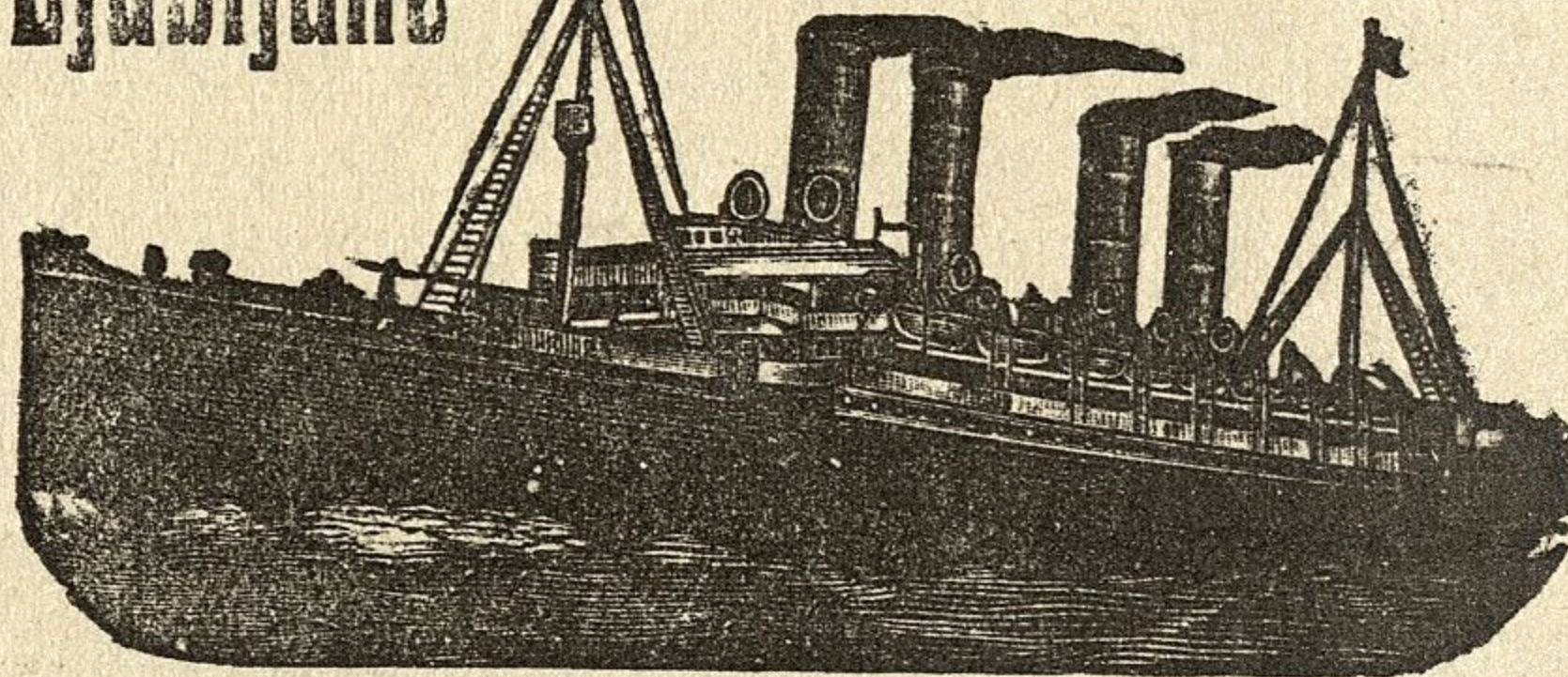
najstarejša eksportna tvrdka
na debelo in drobno.

== **Urar** ==

in trgovec zlatnine in srebrnine
v LJUBLJANI.

Delničar prvih združenih tovarn ur »Union« v
Bielu, Genovi in Glashütte.

Iz **Ljubljane** v **New-York**

vozi se najcenejše s prekrasno opremljenimi **ekspresnimi**
parebrodi, takozvanimi

== **cesarskimi brzoparniki** ==

Kaiser Wilhelm H., Kronprinz Wilhelm in Kaiser
Wilhem der Grosse, kateri so največji in najvarnejši
na svetu.

Vožnja po morju traja samo 5 do 6 dni.

Zdatne ugodnosti dovoljujejo se večjim družbam. — Podrobna
pojašnila in potrebni pouk da vsakomur nemudoma in brezplačno

EDVARD TAVČAR v Ljubljani
št. 35, Kolodvorske ulice št. 35,
nasproti stari Tišlerjevi gostilni.

Notranjska posojilnica v Postojni

registrovana zadruga z omejenim poroštvom.

Posluje vsak torek in petek od 9.—12. ure
== dopoludne. ==

□ □ □

Obrestuje hranilne vloge po 4½% brez odbitka rent-
nega davka, katerega plačuje sama.

Daje posojila proti vknjižbi po 5% in amortizaciji
najmanj 1%, na osobni kredit po 6%.

□ □ □

Prošnje za posojila se sprejemajo le ob torkih,
posojila se izplačujejo le ob petkih.